

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qualiter Parochus & Ordinarius licentiam assistendi Matrimonio concedere
possint, & debeant. §. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

§. XII.

Qualiter Parochus, & Ordinarius licentiam assistendi matrimonio concedere possint, & debeant?

- 1 Valet licentia generaliter, & verbo tenus concessa.
- 2 Item metu, vel dolo obtenta.
- 3 Tacitam licentiam insufficientem esse firmarunt plures.
- 4 Sub distinctione respondetur.
- 5 Qualiter rati habitio sufficiat.
- 6 Licentia Sacerdoti concessa sub generalibus verbis, vel specialiter debet ipsi Sacerdoti consistere.
- 7 Sacerdos non debet credere contrahentes impetrasse licentiam.
- 8 Vice-Parochus potest hinc licentiam sicut & Parochus concedere.
- 9 Parochus interdictus ab Ordinario ne licentiam concedat, si de facto eam concesserit, valida est.
- 10 Licentia semel delata revocari potest.

1. **N**on est opus licentiam in particulari concedi, aut in scripto, sed verbo tenus, & generaliter concedi poterit, ut decimum refert à Congregat. Cardinal. Farinae. volum. 4. pag. 67. Henric. lib. 11. de matrim. cap. 3. num. 5. Sanch. lib. 3. disp. 3. num. 10. Zenedo. pract. q. lib. 1. quest. 30. num. 80. Basil. lib. 5. cap. 19. num. 12. eo quod Concilium solum excogit licentiam, neque addiderit in particulari, aut in scriptis. Censetur autem generaliter concessa, si Sacerdoti committas, ut exerceat omnia Parochi munia. An autem concessione ministrandi omnia Sacramenta censetur concedi? variant Doctores. Nam Coninch. disp. 27. dub. 3. num. 30. Henric. lib. 11. c. 3. num. 5. Gaspar Hurtado disp. 7. difficult. 11. num. 37. negant eo quod matrimonium non administratur à Parocho, vel Sacerdote. Sed rectius meo iudicio procedit Basil. Ponce. lib. 5. cap. 19. in princ. affirmans sufficienter prædictis verbis licentiam assistendi matrimonio esse concessam, quia esto in rigore matrimonium non administratur à Parocho, vel Sacerdote, improptè tamen ministratur, quatenus eius præsentia nomine Ecclesie matrimonij administrationi necessaria est sicque fuit à sacra Congregat. decisum, teste Farinae. volum. 4. pagin. 275. ibi Requiritur commissio generalis ministrandi Sacramenta, vel si hæc absq. expressa, vel specialis licentia.

2. Rursus valere prædictam licentiam etsi metu vel dolo obtenta sit, firmarunt Sanch. lib. 3. disp. 39. num. 13. & 14. Coninch. disp. 27. num. 37. Gutier. de matrim. cap. 69. num. 4. & 15. Gaspar Hurtado de matrim. disputat. 5. difficult. 11. in fine, eo quod per hanc licentiam nihil concedatur Sacerdoti, quod in eius dominium transeat, quippe solum conceditur eius personalis assistentiæ valor, ut matrimonium firmet, cum ergo prædicta licentia sic extorta non irriteret à iure, efficitur validam esse.

3. Difficultas autem est, An tacita licentia sufficiat? Negant Menoch. de arbitrat. casu 453. n. 13. & 14. Et conf. 183. num. 7. Petr. de Ledem. 1. part. sum. de Sacram. matrim. cap. 6. conclus. 4. dub. 14. Henric. lib. 11. cap. 3. n. 5. l. 1. Zeuallos in suis qq. communib. quest. 604. num. 114. Zenedo. pract. canon. lib. 1. q. 30. num. 79. in fine. Gonzalez ad reg. 8. cancellar. gl. 17. num. 52. testaturque à sacra Congregatione decisum in hæc verba. Non sufficit tacita licentia, quæ resultat ex tolerantia. Movenitur, quia Concilij verba expolulant licentiam propriè sunt intelligenda.

4. Ceterum distinguendum est in tacita licentia, & affirmandum tacitam licentiam de præsentia, quam censetur Parochus concedere videns Sacerdotem nomine suo se disponere ad matrimonium assistendum, cum facile possit impedire sufficientem esse: sic ex communi sententia docent Sanch. lib. 1. disp. 35. num. 20. Coninch. disp. 27. dub. 3. num. 31. Basil. Ponce. lib. 5. cap. 19. num. 1. Gaspar Hurtado disp. 5. difficult. 11. num. 38. Etenim ille tacitus consensus signis illo exteriori expressus vera licentia est actum matrimonij antecedens, ergo sufficit. At si licentia tacita non antecedit matrimonium, sed illud subsequatur, quæque vocatur rati habitio de futuro, nullatenus sufficit ad valorem matrimonij, ut rectè docent Zenedo dicto lib. 1. quest. 30. num. 78. Sanch. Coninch. Basil. Hurtado loc. alleg. siquidem matrimonium non fit præsentia Parocho, vel Sacerdote qui à Parocho habeat licentiam, sed qui habitus esset, si peteret, præsumiturque suam assistentiam non fore illi ingratam, cum tamen Concilium exigat assistentiam Parochi, vel alterius Sacerdotis ex licentia Parochi.

5. Quod si obicitur rati habitioem retrahere, & mandato comparari, regula rati habitioem de Regalis iuris in 6. at si mandatum matrimonio præcessisset validum esset matrimonium ex mandato Parochi celebratum, ergo etiam ex ra-

tihabitione postea subsequente? Et confirmari potest, quia ad ministranda Sacramenta Eucharistia, & extrema Vactionis rati habitio sufficit de futuro, ergo etiam sufficere debet ad matrimonium, siquidem omnia hæc absque Parochi licentia ministrari nequeunt. Clement. dudum. §. verum ne parochialis de sepulch. Et Trident. sess. 24. cap. 13. de reformis. Respondeo rati habitioem mandato comparari, & retrahere ipsum actum, quando valor actus pendet ex sola voluntate mandantis, at contractus matrimonij pendet à multis capitibus, scilicet à consensu contrahentium, à testium, & Parochi, vel alterius Sacerdotis ex licentia Parochi præsentia, quæ cum hæc non adit, inualidus est actus, nequit ergo ex voluntate Parochi tantum reddi postea validus. Ad confirmationem dico esse latum discrimen inter administrationem Eucharistia, & matrimonij præsentiam. Nam licentia Parochi pro ministranda Eucharistia non exigitur, ut validè ministraretur, sed vt licitè, idèque non est necesse, quod præcedat ministratioem, sed sufficit probabilis præsumptio illius futuræ. Secus in matrimonij præsentia ad cuius valorem licentia Parochi postulat, cum igitur illam non habeat, sed solum habeat spem, & præsumptionem dandam fore, non poterit validè assistere, & sic intelligenda est declaratio Cardinalium.

6. Hæc inquam licentia Sacerdoti concessa sub generalibus verbis vel specialiter, & in particulari vel valeat necessariò debet consistere ipsi Sacerdoti, vel per epistolam, vel nuncium missum à concedente: est enim quoddam prius legium, & quasi quædam donatio, quæ non prodest quousque acceptetur, acceptari autem non potest, nisi agnoscatur. Argum. Textus cap. si tibi absentis, de præbendis in 6. Et cap. ad nuncium vers. ex parte, de concess. præbendis in 6. Solum est dubium, An sufficiat, quod nuntius à Sacerdote missus licentiam accipret, vt ipse Sacerdos validè matrimonio assistat, tamen si ignoret licentiam datam esse, & à suo nuncio acceptatam? Negat Gaspar Hurtado disp. 5. de matrim. diff. 13. Et Basil. cap. 2. num. 8. moti ea ratione, quia non est credendum Conc. Trident. & Parochum velle, vt licentia valeat, quousque, cui conceditur ea licitè uti potest; at ignorans licentiam ea illicitè vitur vt de se constat. Rectius tamen contrarium censent Sanch. dicta disp. 36. num. 2. Coninch. disp. 27. dub. 3. num. 3. Quorum ratio esse potest, quia cuiuslibet beneficii, privilegij, dispensationis, facultatis, & gratia concessio à puelo acceptationis facta à nuncio ad id specialiter destinata habet effectum, vt communiter Doctores tradunt, & colligitur ex cap. si tibi absentis, de præbendis in 6. Ergo idem est dicendum de prædicta licentia concessione, cum nullam sit fundamentum aliam conditionem novam exigendi; nam quod Sacerdos ea vi non possit licitè, quousque sibi innotescat esse concessam per accidens est, neque valorem licentia impedit, sicut neque cuiusvis alterius facultatis.

7. Movenitur tamen communiter Doctores Basil. lib. 1. cap. 29. num. 8. Sanch. lib. 3. disp. 37. n. 2. Coninch. disp. 27. dub. 3. in fine Sacerdotem regulariter non debere credere affirmantibus ab Ordinario, vel Parocho impetrasse licentiam matrimonio assistendi, præcipue si velint contrahere absque denunciationibus, quia in de gravissima inconuenientia oriri possunt, nisi forte persona essent tam grauis auctoritatis, vt nulla fraudis suspicio adesset. Neque obstat affirmanti se habere facultatem à proprio Sacerdote alteri confidendi credi debere, vt inde inferas idem esse dicendum in matrimonio: est enim diuersa ratio. Nam penitentia Sacramentum solum respicit penitentis salutem, idèque non est verisimile ibi fallaciam subesse: at matrimonium & ad forum externum pertinet, & plura emolumenta temporalia ex eo appeti possunt, quæ facile solent mentes hominum euertere.

8. Prædictam licentiam non solum Parochus, & Ordinarius concedere possunt alteri Sacerdoti, sed etiam viceparochus ad breue tempus constitutus, quia esto sint Delegati sunt tamen Delegati ad vniuersitatem causarum, idèque vnam, vel alteram causam subdelegare possunt: Argum. l. 1. §. ab eo ff. quis, & à quo. Et cap. cum causam, verbo delegatus, de appellationib. alium tamen vicecuratum constituit non potest, nisi aliter consuetudo obtineat, vt obtinere ad breue tempus testatur Adrian. & Metimna. quos refert, & sequitur Sanchez disputat. 31. num. 15. Qui poterit alteri Sacerdoti licentiam ad assistendum matrimonio concedere, quia non est delegatus à delegato, sed ab Ordinario tacente, & consentiente in tali consuetudine, vt per absentiam vicecuratus alius ad breue tempus substituitur, vt bene Sanchez supra, quibus consentit Gaspar Hurtado disputat. 5. difficult. 10. num. 34. & 35.

9. Sed quid si Parocho interdictum sit ab Ordinario, vt illi Sacerdoti licentiam ad assistendum matrimonio concedat? Respondeo concessionem si fiat illicitam fore, validam tamen esse, dum prohibitioni non est adiectum decretum irritans, vt decimum à congregatione Cardinalium restatur Sanch. lib. 3. disp. 31. num. 2. Salcedo, cap. 7. sua practica §. prima igitur dubium. Zeual. quest. 604. num. 71. Gutier. cap. 67. pag. 161.

§. VI.

De pœnis Matrimonij clandestini.

- 1 Probabile est matrimonium omittis denunciationibus clandestinum non esse, nec subiectum pœnis. Sed oppositum est probabilius.
- 2 Pœna contrahentium clandestinè est quod filij illegitimi sint.
- 3 Requiritur esse matrimonium in gradibus prohibitis contractum.
- 4 Item, ut soboles suscepta sit durante inhabilitate, & clandestinitate.
- 5 Matrimonium clandestinum validum legitimat prolem.
- 6 Secunda pœna contrahentium clandestinè est ne coniux spoliata viro ei restituatur.
- 7 Tertia, ut matrimonium publicum preferendum sit clandestino.
- 8 Quarta ut ipse dispensationis careant contrahentes, si in gradibus prohibitis contraxerint.
- 9 Quinta redduntur inhabiles ad sic contrahendum.
- 10 Subdantur gravi pœna arbitrio Ordinarij imponenda. Imo Index secularis sic contrahentes punire potest.
- 11 Qualiter exheredationis pœna afficiantur contrahentes clandestini.
- 12 Parochus, vel alius Sacerdos de cuius licentia assistens matrimonio omittis cultu abiter denunciationibus triennio suspendendus est.
- 13 Non est extendenda hac pœna ad Sacerdotes vagos absque Ordinarij licentia contingentes.
- 14 Ab hac triennali suspensione nequit Episcopus absolvere, et si alij contrarium sentiant.
- 15 Parochus, vel alius Sacerdos assistens matrimonio non sibi subditorum, aut predictos sponsos benedicens suspensus est: quousque Ordinario illius Parochi visum fuerit.

1. Plurimum pendet decisio huius quaestionis ex his quae §. 1. diximus, quodnam sit matrimonium clandestinum? Nam si proprie, & in rigore clandestinum censendum sit, quod est praesente Parocho, & testibus celebratum, ut diximus illo §. 1. communi esse sententiam pœnis antiquo iure impositis in matrimonio clandestino affici dicendum est: sed quia praedictum matrimonium clandestinum non esse docuerunt Palacios in 4. d. 2. 8. dist. 7. Petr. de Ledesma. q. 45. art. 5. Molin. r. 1. de iust. tract. 2. dist. 176. Gaspar Hurtado dist. 5. difficult. 22. Candelab. aureum. 1. p. num. 243. Idè probabile est ab illis pœnis praedictum matrimonium excusari. Ex his sententis prior utpote communior nobis probatur, quam docent Sanch. alius relatis, lib. 1. dist. 5. num. 7. Henric. lib. 1. cap. 6. num. 2. Gutier. cap. 7. per totum. Basil. Ponces lib. 5. cap. 37. num. 6. Coninch. dist. 27. aut. 9. in fine. Moucor ex cap. fin. §. si quis vero, de clandest. desponsar. ubi clandestina coniugia appellatur, quae praetermissis denunciationibus contrahuntur, tamen si publice contractantur, quae contrahuntur absque solemnitate à iure requisiti, ut bene Bart. in leg. fin. ff. de ritu nuptiar. Neque obstat Concilium sess. 24. cap. 1. matrimonia clandestina irritant, & annullant, cum tamen celebrata praesente Parocho, & testibus omittis denunciationibus non irritantur, quia non irritant quodlibet clandestinum, sed clandestinum absque ea solemnitate factum, tamen si coram omni populo fieret. Neque item obstat quod dist. 24. cap. 1. pœnam apponens contrahentibus in gradu prohibito non praetermissis denunciationibus, nullam clandestini matrimonij mentionem fecerit, quia non negavit: praeterquam quod id factum est, ut locus datur opinioni neganti proprie clandestinum esse, & in pœnam applicatam in aucto. cap. fin. incidere. Cum ergo ab antiquo iure recedendum non sit, nisi quatenus nouo sit expressè correctum, efficitur sane clandestinum matrimonium dici, quod omittis denunciationibus celebratum sit, quidem in Conc. Trident. non inuenitur expressè correctum. Hoc posito,

2. Prima pœna, quae contrahentibus clandestinè, hoc est omittis denunciationibus ipso iure apponitur, est illegitimitas filiorum, qui ex tali matrimonio concepti fuerint, si fortè contraxerint in gradibus ab Ecclesia prohibitis. Habetur expressè c. fin. de clandest. desponsar. ibi: si quis vero huiusmodi clandestina, vel interdicta coniugia iure praesumpserit in gradibus prohibito etiam ignoranter, soboles de tali coniunctione conceptas proorsu illegitimas censetur de parentum ignorantia nullum habere subsidium; cum illi taliter contrahendo non expertes scientia, vel saltem affectatoris ignorantia videantur. Pari modo proles illegitima censetur, si ambo parentes impedimentum scientes legitimum praeter omne interdictum etiam in conspectu Ecclesiae contrahere praesumpserint.

3. Circa

ratum. Et colligitur manifestè ex cap. 2. de matrim. contracto contra interdict. Eccles. Idem censio dicendum de licentia concessa Sacerdoti sub onere praemittendi denunciations, indagandi impedimentum, aliamve diligentiam praestandi, dum enim non additur decretum irritans, censi debet praedictam diligentiam praestari non in vi conditionis, sed oneris, & obligationis maxime si sit diligentia, quam ius commune postulat, ut tradit Sanch. dist. 32. c. 33. & Coninch. dist. 27. aut. 3. n. 33.

10. Ad extremum licentia semel data reuocari potest, at non est censenda reuocata, quousque reuocatio per epistolam, vel certum nuntium significata sit ei cui est licentia concessa, ut bene docuit Sanch. lib. 3. dist. 36. num. 9. Coninch. dist. 27. aut. 3. num. 32. vers. ser. d. Gaspar Hurtado dist. 5. dist. 13. in fine num. 45. Quod si aliquis post contractum matrimonium opponat Sacerdotem curis licentia, vel quia fuit reuocata, reuocatur probare, alias credi non debet, ut notat Mascard. de probat. concl. 982.

§. XIII.

De testibus pro matrimonio contrahendo à sacro Concilio requisitis.

- 1 Quid Concilium de testibus decernat.
- 2 Aliqui affirmant testes omni exceptione maiores requiri.
- 3 Oppositum omnino tenendum est.
- 4 Satisfundamento num. 2. adducto.

1. Sacrum Concilium Trident. sess. 24. cap. 1. de reformat. Matrimonij exigit, ut simul cum Parocho, vel alio Sacerdote de licentia Parochi duo, vel tres testes assistant matrimonio contrahendo, alias contractus irritus, & nullus sit. Hos tamen testes necessarium non est esse rogatos, quia ea qualitas à Concilio non exigitur, ut bene notant Grego. Lop. leg. 1. verbo, sin. testigos, tit. 3. part. 3. Caldas Pereira de capt. & vind. cap. 6. numero 22. Henric. lib. 1. cap. 3. numero 9. Sanch. lib. 3. dist. 41. num. 7. Gutier. de matrim. cap. 34. num. 7. Et cap. 5. in fine. Quinimo sufficiunt, quousque debeat, & repugnantes interficiat, modo percipiant contractum celebratum, sicut de Parocho diximus, quia ea vis non impedit, quin possint de matrimonio testari, ut tradit Zeual. in suo pract. quest. 604. num. 82. Sanch. lib. 3. dist. 39. num. 9. Coninch. dist. 27. n. 44. Cenedo pract. & canon. q. 116. 1. quest. 30. num. 108. ad finem.

2. Dubium tamen est, an ij testes debeant esse omni exceptione maiores? Affirmat aliqui Neotherici, eo quod Concilium eorum praesentiam exigit, ut de matrimonio constat ex eorum testimonio, at testes minus idonei non plene probant. Quinimo saepe à testimonio dicendo repelluntur, ut sunt infames, aut alio vitio notati. Ut ergo fini Concilij fiat satis necessario testes omni exceptione maiores debent adhiberi, quales, ipe iure antiquo ad probationem matrimonij requirebantur, iuxta Textum in cap. ius et eod. 2. de testibus. Et leg. 1. §. 4. Et tradit alius relatis Mascard. de probat. concl. 10. §. num. 4. Anton. Gab. tom. 3. commun. opin. lib. 1. tit. de testib. concl. 8. num. 3. vers. contrarium. Adde causa matrimonialis est causa ardua, & grauis, neque debet tractari per quocumque iudices ex Textu in cap. in fine, de contrah. nuptiar. & apponit. At in causa ardua non amittitur testis, cuius fides ob aliquam rationem infirmari possit. Cap. iud. §. quousquam aut. n. de probat. Ego.

3. Ceterum communis sententia, & omnino tenenda adest, quod eaque testes modo rationis vsum habeant sufficientes esse ad matrimonij valorem, illiusque probationem, tamen si qualia cognoscunt, & parentes sint contrahentium, vel illorum fratres, & familiares, vel esto sint foeminae, & infames, & excommunicati, quia Concilium solum exegit duorum testimonium praesentiam nulla illis addita qualitate, ergo non est à nobis addenda, maxime cum hoc decretum sit correctorium iuris communis, vbi nulla restituta praesentia pro valore matrimonij requisita erat, ac proinde interpretandum est, ut quam minus fieri possit praedictum ius commune corrigat. Praeterea alio testes per se admittendi non essent ad matrimonium ob eorum vitium, & defectum, quia tamen admittuntur simul cum Parocho ex eius praesentia eorum vitium suppletur, ut multis comprobatur Anton. Gab. loc. cit. concl. 5. num. 1. Denique suppletur eorum defectus, quia regulariter sunt à contrahentibus electi, & rogati, ut ex communi sententia testatur Fariae. de opposit. contra testes, quest. 54. num. 40. Et quest. 62. num. 110. Sanch. dist. 41. num. 5. Gutier. cap. 44. num. 74.

4. Ex his facile soluitur oppositum fundamentum, testes namque requisiti à Concilio non sunt ad probationem matrimonij alias contracti, sed ad probationem matrimonij, cuius iura statuerunt, ideoque istudum est naturalis legi, quae cuiuslibet testimonio rationis vsum habentis contenta est. Adde eorum vitium ex praesentia Parochi suppleri.